

Commissie van Toezicht P.I. Krimpen aan den IJssel

Jaarverslag 2023

Geachte lezer,

Dit jaarverslag geeft een beeld van de wijze waarop de Commissie van Toezicht van de Penitentiaire Inrichting Krimpen aan den IJssel (*hierna: de inrichting*) haar taken, (zoals beschreven in artikel 7 van de Penitentiaire beginselenwet), in 2023 heeft uitgevoerd.

Het belangrijkste feit om te melden is dat in maart 2023 zich een ernstig incident heeft voorgedaan. Een gedetineerde die een meerpersoonscel deelde is onder verdachte omstandigheden overleden. Dit heeft een enorme impact gehad op de andere gedetineerden en de medewerkers binnen de inrichting. De vaststaande procedures, waaronder een Caloc onderzoek, zijn uitgevoerd. Maar ook is er vanuit de organisatie aandacht geweest voor de gedetineerden en het personeel om dit te verwerken. In oktober-november is het Caloc rapport uitgebracht met daarin een analyse van de gebeurtenissen en hierin zijn ook belangrijke aanbevelingen gedaan. Voor de inhoud hiervan wordt verwezen naar het betreffende Caloc rapport (*via de openbare website van het ministerie van V&J*).

Inmiddels hebben we de corona periode ver achter ons gelaten en drukt ditmaal het personeelstekort extra op het dagelijkse programma. Ziekteverzuim en een nijpend personeelsgebrek heeft er toe geleid dat in 2023 twee afdelingen binnen de inrichting zijn gesloten (H/G Huis van Bewaring). De verwachting was dat hiermee het personeelstekort zou worden opgevangen waardoor de dagprogramma's hieronder niet meer te lijden hebben. Helaas is dit niet gelukt. Met enige regelmaat zijn dagprogramma's aangepast en ingeperkt. Hetgeen begrijpelijkerwijs heeft geleid tot her en der onvrede onder de gedetineerden en klachtprocedures over dit thema.

In het reguliere maandelijkse overleg van de Commissie van Toezicht is eenmaal een overleg gepland met de afdeling geestelijke verzorging voor uitwisseling van werkervaringen, visie op de organisatie en behandeling van de gedetineerden. Van beide kanten werd dit overleg gewaardeerd. Ieder jaar wordt geprobeerd deze bijeenkomst te organiseren en dat zal dan ook weer een vervolg krijgen in de komende jaren.

In 2023 heeft het secretariaat van de Commissie een overleg heeft georganiseerd met alle voorzitters van de verschillende commissies in de regio. Doel was het informeren van de Commissies door het secretariaat en ook informatie en ervaringen uitwisseling tussen de verschillende Commissies. Dit initiatief werd door alle deelnemende voorzitters enorm gewaardeerd. Dit overleg zal vaker georganiseerd worden.

Verder zijn onder meer aan bod gekomen de hoeveelheid klachten/grievens/sprekersbriefjes die per weekcommissaris behandeld kunnen worden. Voorkomen moet worden dat er te weinig tijd is om met de gedetineerde onvoldoende de verdieping in het contact te krijgen, of te weinig tijd om voorwerk en nawerk te doen, ten behoeve van vragen/klachten van de gedetineerde.

De commissie is content met de oplevering van de renovatie van een gang van de afdeling A. Hierbij is de gehele afdeling vernieuwd met als bijkomstigheid dat iedere cel een telefoon heeft. Dit is de start van een algehele "gebouwelijke" renovatie van het hele cellencomplex. Helaas was dit een pilotfase en zijn er geen concrete afspraken gemaakt wanneer dit een vervolg krijgt. Het is duidelijk dat vernieuwing naar de huidige maatstaven nodig is.

Als laatste is vermeldenswaardig dat in 2023 gestart is met de nieuwe leverancier van de zogenaamde maaltijdboxen voor gedetineerden. Het gevolg hiervan is dat er meer keuze is voor gedetineerden over de samenstelling van de maaltijden en (nog) meer oog voor de voedingswaarden en een gezonde keuze. Gedetineerden ervaren dit als een enorme verbetering ten opzichte van het oude systeem.

In 2023 heeft de commissie afscheid genomen van twee leden als leden van de Commissie.

De Commissie heeft drie nieuwe leden en twee nieuwe beklagvoorzitters mogen verwelkomen, zodat de commissie voorlopig weer op sterkte is.

Voorzitter Commissie van Toezicht Krimpen aan den IJssel.

1. De Penitentiaire Inrichting

Naam en bestemmingsaanwijzing van de inrichting: Penitentiaire Inrichting Krimpen aan den IJssel, deels Gevangenis en deels Huis van Bewaring.

De Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht bestaat uit gemiddeld 15 leden. In de Commissie zijn meerdere met rechtspraak belaste leden van de rechterlijke macht, een advocaat, een medicus en een deskundige uit de kring van het maatschappelijk werk vertegenwoordigd. Daarnaast is er juridische en beleidsmatige kennis en expertise op het gebied van zorg en psychologie aanwezig binnen de commissie. Hiermee voldoet de samenstelling van de commissie aan het gestelde in artikel 11, tweede en derde lid van de Penitentiaire maatregel. Alle commissieleden zijn benoemd als lid van de commissie van toezicht.

De commissie wordt ondersteund door een administratief- en een juridisch medewerker. De juridisch medewerker is benoemd als secretaris voor de Commissie van Toezicht.

2. Cijfers

De feitelijke bezetting van de inrichting in 2023 was gemiddeld 455 detentieplaatsen tot en met augustus 2023 en 351 detentieplaatsen vanaf 1 september 2023. Binnen de inrichting is een afdeling EZV (extra zorg voorziening) met 30 plaatsen en een afdeling AIT (afdeling intensief toezicht) met 15 plaatsen.

In de zomer van 2023 zijn er, vanwege personele onderbezetting, twee van de acht afdelingen gesloten.

3. De toezichthoudende taak verdeeld naar portefeuille

Naast het algemeen toezichtwerk heeft de Commissie portefeuilles ingesteld zodat leden van de Commissie al naar gelang hun interesse en/of specifieke deskundigheid deze kunnen invullen middels nader onderzoek binnen de inrichting.

De Commissie kent de volgende portefeuilles:

- A. rechtspositie en rechtsbescherming,
 - B. materiële en sociale omstandigheden,
 - C. behandeling en verpleging, regime en programma,
 - D. consequenties van beleid en organisatie (instelling specifiek beleid) voor de behandeling en bejegening van personen en evalueren Commissie van Toezicht.
- Specifiek is dit jaar vanuit portefeuille D aandacht besteedt aan het fenomeen veiligheid. Dit mede naar aanleiding van een klacht van een gedetineerde die zich bedreigd werd op de afdeling en zich daardoor niet veilig voelde.

Los van de inhoud van de klacht was dit onderwerp voor de Commissie van Toezicht een goede reden om gezamenlijk, ieder vanuit zijn eigen professie, in te zoomen op dit thema, voorts te onderzoeken en zo veel mogelijk van te leren. Zo onderzocht de commissie wat veiligheid binnen de Penitentiaire Inrichting betekent voor gedetineerden. Wie er allemaal voor verantwoordelijk is en specifiek voor welke vorm van veiligheid binnen de Penitentiaire Inrichting. De voornaamste opgave was te analyseren welke rol de Commissie van Toezicht heeft en oppakt, wanneer een gedetineerde een klacht indient, betreffende onveiligheid op de afdeling. Uit de

discussies die daarop volgden bleek dat de Commissieleden, in meer of mindere mate, ooit eens een vraag over onveiligheid hebben gekregen tijdens zijn of haar weekcommissariaat.

Zo werd het ook duidelijk hoe de verschillende Commissieleden hun rol tijdens de weekcommissariaten uitoefenden, wat de rol van een advocaat zou kunnen zijn, tenminste, als de gedetineerde daarvoor zou kiezen en wat de rol van het hoofd van de afdeling was in soortgelijke situaties. Dit alles vanuit het standpunt van de Commissie van Toezicht.

In een daaropvolgende bespreking met de directie over dit onderwerp werd duidelijk uitleg gegeven over onderzoek voor plaatsing van een gedetineerde binnen een Penitentiare Inrichting, over het vooronderzoek van plaatsing van gedetineerden op dubbel cel maar ook hoe de rust en vrede wordt bewaakt binnen de Penitentiare Inrichting, zeker als onderlinge rivaliteit de boventoon gaat voeren.

Intervisie wordt door de Commissieleden als heel waardevol ervaren. Uiteraard blijft dit niet beperkt tot de keer dat het wordt geagendeerd, maar is dit regelmatig – tijdens zittingen en bespreking van de weekcommissariaten – onderwerp van gesprek.

4. De bemiddeling

Bij de Commissie van Toezicht kunnen gedetineerden door een sprekersbriefje terecht voor een gesprek over de onder hen levende wensen en gevoelens. Door het invullen van een klachtformulier kunnen gedetineerden een formele klacht indienen. De klachten worden vanuit de inrichting verstuurd naar het secretariaat van de Commissie en vervolgens worden deze per week ter bemiddeling doorgestuurd naar de betreffende weekcommissarissen. Op het klachtenformulier kunnen de gedetineerden ook een grief indienen. Een grief heeft uitsluitend betrekking op bejegening of behandeling door het personeel of op het verzuim van de zorgplicht door de directie van de inrichting.

De procedure is iets veranderd. Voorheen werd een grief automatisch omgezet in een klacht wanneer de gedetineerde zijn grief wilde handhaven. Tegenwoordig moet een gedetineerde, wanneer hij zijn grief handhaaft, alsnog een klachtformulier indienen. De praktijk wijst uit dat dit proces nog niet voor alle gedetineerden duidelijk is. De week-commissarissen besteden hier daarom extra aandacht aan tijdens de gesprekken.

Per toerbeurt hebben één of twee van de leden van de Commissie van Toezicht een week dienst. Door in gesprek te gaan met de gedetineerde en de betrokkenen biedt de bemiddeling door de betreffende weekcommissaris de mogelijkheid om de klacht of grief verder uit te diepen en een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te vinden. In het gesprek kan het ook duidelijk worden dat bemiddeling niet mogelijk is en behandeling van de klacht door de beklagrechtster nodig is. Tijdens de wekelijkse bezoeken bezoekt de weekcommissaris ook altijd de gedetineerden, die ingesloten zijn in de ISO.

Volgens het klachtenoverzicht zijn er in 2023 als resultaat van bemiddeling 61 van de 1595 klachten ingetrokken (in 2022 waren dat nog 26 van de 1900 klachten). Het totaal aantal ingetrokken klachten bedroeg 337 (in 2022 nog 390 klachten), waarbij vermeld dient te worden dat, naast de bemiddeling door de Commissie, de tussenkomst van het personeel de voornaamste reden is geweest dat klachten werden ingetrokken.

Tevens zijn er 218 grieven afgedaan. Ook van deze grieven is een groot gedeelte eerst bemiddeld door de weekcommissaris. Een gedeelte is ook ingetrokken na bemiddeling door het personeel.

In de maandelijkse vergadering van de Commissie van Toezicht is het onderwerp "weekcommissariaten" een vast onderwerp van bespreking. In deze vergadering worden de meest opvallende onderwerpen uit het weekcommissariaat besproken met de directie en worden onderlinge ervaringen uitgedeeld.

5. De rechtsprekende taak

De beklagcommissie heeft op verschillende dagen in de week zitting. Het secretariaat stelt de zitting samen, verzamelt de relevante stukken voor het dossier en zorgt dat partijen de stukken tijdig voor de zitting ontvangen. Indien er een advocaat bij de klacht betrokken is, wordt deze van tevoren gebeld om in overleg een zittingsdatum vast te stellen. In 2023 waren er 49 beklagzittingen ingepland, waarvan er 4 zijn komen te vervallen. Per klacht wordt 20 minuten uitgetrokken. Als er meerdere klachten van dezelfde klager zijn wordt per extra klacht 5 minuten toegevoegd. Deze tijd is nodig voor het horen van partijen, maar ook om te bezien of er - na het raadkameren - mondeling uitspraak kan worden gedaan. Indien er mondeling uitspraak wordt gedaan, komen partijen na verloop van enige tijd weer binnen om de uitspraak te vernemen. In andere gevallen volgt de uitspraak schriftelijk op een ter zitting aangegeven termijn. Naast de klachten die op zitting worden behandeld, wordt een deel van de klachten buiten zitting afgedaan, omdat deze of eenvoudig of kennelijk van aard zijn. Het is aan de beklagvoorzitter om te bezien of een klacht al dan niet buiten zitting kan worden afgedaan.

In 2023 zijn er 1595 klachten binnengekomen. Na een stijging in de afgelopen jaren was voor het eerst sprake van een daling in het aantal klachten (in 2021 kwamen er 1852 klachten binnen en in 2022 waren dat er zelfs 1900). De daling heeft mogelijk mede te maken met de sluiting van de afdeling G/H binnen de inrichting. Van deze 1595 klachten betroffen 94 binnengekomen rogatoire verzoeken (in 2022 waren dit er 102).

In 2023 was in 400 gevallen van sprake van bijstand van een advocaat. Hoewel dit relatief gezien een afname lijkt (in 2022 in 553 gevallen en in 2021 in 390 gevallen), is de instroom van het aantal klachten ook minder. Procentueel gezien is dan ook in 2023 een lichte toename van het aantal klachten waarin advocaten optreden, te zien.

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten/grieven in 2023 gingen over:

- activiteiten (arbeid) (156 klachten)
- disciplinaire straf (152 klachten)
- informatie/procedure (150 klachten)
- contact buitenwereld (bezoek) (124 klachten)

Uit de cijfers blijkt dat de meeste klachten/grieven in 2022 gingen over:

- informatie/procedure (336 klachten)
- disciplinaire straf (191 klachten)
- contact buitenwereld (bezoek) (174 klachten)
- dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat (126 klachten)

In 2023 heeft de inrichting te maken gehad met een groot personeelstekort, waardoor met enige regelmaat het dagprogramma is aangepast, zo ook de arbeid. In juni 2023 heeft de directeur een maatregel (het zomerrooster) aangekondigd, waarbij het dagprogramma voor de duur van drie maanden (juli, augustus en september 2023) is aangepast. Later heeft de directeur aangekondigd dat de maatregel in de maand september komt te vervallen en dat per 1 september weer het normale rooster zal worden gevolgd en er ook weer arbeid wordt aangeboden. Gebleken is echter dat de sluiting van de sectie G/H kennelijk niet de door de directeur verwachte voldoende positieve effecten heeft gehad op het personeelstekort nu het dagprogramma – en in het bijzonder de arbeid - ook na die tijd nog met enige regelmaat is uitgevallen. De beklagcommissie heeft lange tijd begrip getoond voor de situatie maar met het zomerrooster geoordeeld dat deze beperkingen niet langer redelijk en billijk te noemen zijn en klachten over onder andere de uitval van de arbeid zijn dan vanaf dat moment dan ook gegrond verklaard.

Vermeldenswaard is dat er in 2023 twee nieuwe beklagvoorzitters zijn gestart met hun werkzaamheden. Verder komen de beklagvoorzitters tweemaal per jaar bijeen om met elkaar kennis te delen en (praktische) afspraken te maken. De resultaten van dit overleg worden op hoofdlijnen ook met de commissieleden en de directie gedeeld.

6. Gedeco

Het afgelopen jaar is de Gedeco goed op stoom gekomen, in tegenstelling tot het jaar ervoor waarbij er weinig continuïteit was binnen de Gedeco. Er zijn inmiddels vijf gedetineerden die voor langere tijd hierin zitting hebben genomen. Dat geldt ook voor de betreffende voorzitter die veel tijd besteedt aan de organisatie van de Gedeco en dus zorgt voor continuïteit. Ook voor wat betreft de agendapunten die ter bespreking zijn, het inventariseren van de zaken die leven onder de gedetineerden.

De bedoeling was om twee groepen Gedeco te organiseren: één Gedeco voor de gevangenis en één Gedeco voor het Huis van Bewaring. Doordat de Penitentiare Inrichting twee afdelingen in het Huis van Bewaring heeft gesloten is het geen haalbare kaart gebleken om twee Gedeco's te organiseren. Er is binnen deze Penitentiare Inrichting dus één Gedeco waarbij zowel leden van de gevangenis als ook het Huis van Bewaring deel uitmaken.

Ook de directie hecht er waarde aan dat er regelmatig overleg is met de Gedeco. En dat gebeurt ook. Eenmaal in de zes weken vindt er overleg plaats. De Gedeco leden onderling hebben eenmaal per veertien dagen overleg. Een van de leden van de CvT heeft enkele malen het overleg tussen Gedeco en directie bijgewoond. En een enkele maal het onderlinge Gedeco overleg. Het is goed om te zien dat zowel directie als gedetineerden hun taak en positie serieus nemen en elkaar daarin respecteren. De sfeer lijkt goed en ook pittige discussies vinden plaats waarbij steeds op de bal wordt gespeeld en niet op de man.

Enkele punten die zijn besproken binnen de Gedeco zijn: het vertrouwen in de werkzaamheden van casemanagers, de winkel, de maaltijdvoorziening, de besteding van het beschikbare budget voor gedetineerden door het jaar heen en de mogelijkheden in het kader van D&R traject.

7. Bijlagen

- Overzicht klachten per onderwerp
- Totaaloverzicht
- Managementoverzicht

Overzicht klachten per onderwerp (totaal van grieven en klachten):

Onderwerp	2023	2022
Activiteiten (arbeid)	156	82
Activiteiten (diversen)	119	43
Activiteiten (lucht)	34	56
Activiteiten (sport)	32	14
Bejegening	72	77
Compensatie	4	5
Controle	52	54
Contact buitenwereld (bellen)	64	95
Contact buitenwereld (bezoek)	124	169
Contact buitenwereld (media)	3	2
Contact buitenwereld (post)	19	31
DBT (Detentie, Beveiliging & Toezicht)	107	129
Disciplinaire straf	152	191
Eisen verblijfsruimte	23	51
Geweld	1	0
Informatie/procedure	150	336
Nog onbekend	2	3
Ordemaatregel	54	87
Persoonlijke voorwerpen	99	60
Regime	14	35
Rekening-courant/zak- en kleedgeld	27	50
Rogatoir verzoek	96	102
Schadeverhaal	0	2
Selectie/overplaatsing (extern)	11	20
Selectie/overplaatsing (intern)	12	33
Transport	2	3
Verlaten inrichting	18	35
Verzorging (diversen)	45	42
Verzorging (godsdienst/levensovertuiging)	13	17
Verzorging (medisch)	45	44
Verzorging (persoonlijke)	45	32
Totaal	1595	1900

Totaaloverzicht

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen													Beslissingen										
	Totaal instroom	Instroom klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegrond	Ongegrond	Deels gegrond	Overgedragen	Niet ortvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na demiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Onbevoegd
Krimpen	1595	1428	167	16	1586	1437	149	171	337	180	228	222	448	110	630	9	56	206	244	61	32	94	144	

Managementoverzicht

2023	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	Uitstroom														eind voorraad		
						totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongeground	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na bemiddeling	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogatoir	grief afgedaan		onbevoegd	overig
januari	257	146	127	19	0	157	142	15	45	3	68		6	8	39	6	2	11	14			246
februari	246	88	78	10	1	131	118	13	59	9	64		2	15	19	3	1	6	12			203
maart	203	97	78	19	0	172	161	11	63	8	79	1	5	34	16	2	3	13	11			128
1e kwartaal	257	331	283	48	1	460	421	39	56	20	211	1	13	57	74	11	6	30	37			128
april	128	79	63	16	5	61	48	13	44	2	15		4	5	8	7	5	2	13			146
mei	146	130	118	12	0	90	78	12	61	12	26		3	8	19	1	1	8	12			186
juni	186	177	149	28	0	110	93	17	47	3	40	3	5	19	13	1	5	4	17			253
2e kwartaal	128	386	330	56	5	261	219	42	51	17	81	3	12	32	40	9	11	14	42			253
juli	253	159	154	5	5	126	111	15	38	3	61	1	4	13	16	6	1	6	15			286
augustus	286	109	105	4	1	207	194	13	49	17	95	2	9	37	19	10	1	4	13			188
september	188	145	124	21	0	116	113	3	57	8	46		7	16	20	3	2	11	3			217
3e kwartaal	253	413	383	30	6	449	418	31	48	28	202	3	20	66	55	19	4	21	31			217
oktober	217	143	138	5	1	160	142	18	49	14	53		3	25	31	9	7	1	17			200
november	200	144	132	12	1	115	109	6	50	22	37	2	3	7	19	5	1	13	6			229
december	229	178	162	16	0	141	128	13	44	9	46		5	19	25	8	3	15	11			266
4e kwartaal	217	465	432	33	2	416	379	37	48	45	136	2	11	51	75	22	11	29	34			266
Totaal	257	1595	1428	167	14	1586	1437	149	51	110	630	9	56	206	244	61	32	94	144			266